

Brüssel, 17.1.2020
COM(2020) 17 final

2020/0007 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

narkootiliste ainete komisjoni 63. istungjärgul Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta seoses ainete lisamisega narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase ÜRO konventsiooni I nimekirjas loetletud ainete hulka

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel narkootiliste ainete komisjonis seoses rahvusvahelise narkootikumide kontrolli komitee (INCB) soovitude alusel kavandatud muudatustega narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1988. aasta konventsiooni nimekirjades.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastane Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1988. aasta konventsioon

Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1988. aasta konventsiooni (edaspidi „konventsioon“) eesmärk on edendada konventsiooniosaliste vahelist koostööd, et nad saaksid tõhusamalt käsitleda narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse eri aspekte, millel on rahvusvaheline mõõde. Konventsioonist tulenevate kohustuste täitmisel võtavad konventsiooniosalised vajalikke meetmeid, sealhulgas seadusandlikke ja haldusmeetmeid, kooskõlas oma vastavate siseriiklike õigusaktide põhisätetega. Konventsioon jõustus 11. novembril 1990. EL¹ ja kõik selle liikmesriigid on konventsiooni osalised.

2.2. Narkootiliste ainete komisjon

Narkootiliste ainete komisjon on ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukogu (ECOSOC) komisjon, mille ülesanded ja volitused on sätestatud muu hulgas konventsioonis. Sellesse komisjoni kuulub 53 ECOSOCi valitud ÜRO liikmesriiki. Praegu on narkootiliste ainete komisjoni hääleõiguslike liikmete hulgas 13 ELi liikmesriiki². Liidul on narkootiliste ainete komisjonis vaatleja staatus.

Narkootiliste ainete komisjon võib oma liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega otsustada lisada konkreetne aine konventsiooni nimekirjadesse, võttes seejuures arvesse konventsiooniosaliste esitatud märkusi ja soovitusi INCB-lt, kelle hinnang on teadusküsimustes määrav, ning kaaludes ühtlasi nõuetekohaselt kõiki muid asjakohaseid tegureid.

2.3. Narkootiliste ainete komisjoni kavandatud õigusakt

Narkootiliste ainete komisjon kavatseb oma 2. märtsist kuni 6. märtsini 2020 toimuval 63. istungjärgul võtta vastu loetelu täiendamise otsuse seoses ühe aine – metüül- α -fenüülatoatsetaadi (MAPA) – lisamisega konventsiooni nimekirjadesse (edaspidi „kavandatud akt“).

Kavandatud akti eesmärk on lisada metüül- α -fenüülatoatsetaat (MAPA) konventsiooni nimekirjades loetletud ainete hulka, et kohustada riike rakendama metüül- α -

¹ Nõukogu 22. oktoobri 1990. aasta otsus, millega Euroopa Majandusühenduse nimel sõlmitakse narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastane Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioon (EÜT L 326, 24.11.1990, lk 56).

² Austria, Belgia, Hispaania, Horvaatia, Itaalia, Madalmaad, Poola, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik. Tulenevalt Ühendkuningriigi taotlusest ELi liikmesusest loobumiseks muutub Ühendkuningriigi ELi liikmesus.

fenüülatsetoatsetaadiga (MAPA) toimuva seadusliku kauplemise kontrollimise ja järelevalve meetmeid kui olulist võimalust selle aine kõrvaesuunamise ennetamiseks.

Konventsiooni kohaselt on narkootiliste ainete komisjoni otsused siduvad, välja arvatud juhul, kui konventsiooniosaline on ettenähtud tähtaja jooksul esitanud otsuse ECOSOCile läbivaatamiseks³. Kõnealuses küsimuses tehtavad ECOSOCi otsused on lõplikud. Kavandatavad aktid muutuvad konventsiooniosalistele siduvaks vastavalt konventsiooni artiklile 12, mille asjakohased osad sisaldavad järgmisi sätteid:

„Peasekretär teatab igast käesoleva artikli kohaselt tehtud komisjoni otsusest kõikidele riikidele ja organisatsioonidele, kes on või kellel on õigus saada käesoleva konventsiooni osalisteks, ning komiteele. Selline otsus jõustub iga osalisriigi jaoks pärast saja kaheksakümne päeva möödumist selle teate edastamise kuupäevast.

Käesoleva artikli alusel tehtud komisjoni otsused vaatab nõukogu läbi mõne osalisriigi taotlusel, kui niisugune taotlus on esitatud saja kaheksakümne päeva jooksul alates asjakohase otsuse teatavakstegemise kuupäevast. Läbivaatamistaotlus saadetakse peasekretärile koos selle aluseks oleva asjakohase informatsiooniga.

Peasekretär saadab läbivaatamistaotluse ära kirjad ja sellele lisatud informatsiooni komisjonile, komiteele ja kõikidele osalisriikidele, tehes neile ettepaneku esitada omapoolsed märkused üheksakümne päeva jooksul. Kõik laekunud märkused antakse arvessevõtmiseks nõukogule.

Nõukogu võib komisjoni otsuse kinnitada või tühistada. Teade nõukogu otsuse kohta saadetakse kõikidele riikidele ja organisatsioonidele, kes on või kellel on õigus saada käesoleva konventsiooni osaliseks, komisjonile ja komiteele.“

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Komisjoni teavitati 15. novembril 2019 sellest, et INCB soovib lisada konventsiooni I nimekirja ühe aine: metüül- α -fenüülatsetoatsetaadi (MAPA).

Vastavalt INCB hinnangule kasutatakse metüül- α -fenüülatsetoatsetaati (MAPA) sageli amfetamiini ja metamfetamiini ebaseaduslikuks valmistamiseks. On tõendeid selle kohta, et kõnealuste narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku valmistamise maht ja ulatus kujutavad tõsist ohtu rahvatervisele või põhjustavad tõsiseid sotsiaalseid probleeme, ning see annab alust rakendada kõnealuse aine suhtes rahvusvahelist kontrolli. Peale selle ei kasutata metüül- α -fenüülatsetoatsetaati (MAPA) teadaolevalt ühelgi seaduslikul eesmärgil, välja arvatud väikeses koguses teadus- ja arendustegevuses ning laborianalüüsi jaoks.

Amfetamiini ja metamfetamiini ebaseaduslik valmistamine on liidus tõsine probleem. Need ebaseaduslikult valmistatud narkootilised ja psühhotroopsed ained põhjustavad liidus märkimisväärsed rahvatervisega seotud ja sotsiaalseid probleeme. Peale selle ekspordivad liidus tegutsevad kuritegelikud organisatsioonid neid narkootilisi ja psühhotroopseid aineid ebaseaduslikult kolmandatesse riikidesse.

Tuleb märkida, et komisjon valmistab praegu samaaegselt ette delegeeritud määrust, millega soovitakse pärast ELi narkootikumide lähteainete eksperdirühmas 2019. aasta mais peetud arutelu lisada mitu ainet, sealhulgas metüül- α -fenüülatsetoatsetaati (MAPA), narkootikumide lähteaineid käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ)

³ ÜRO 1988. aasta konventsiooni artikli 12 lõige 7.

nr 273/2004 I lisasse ning nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määruse (EÜ) nr 111/2005 (millega kehtestatakse ühenduse ja kolmandate riikide vahelise narkootikumide lähteainetega kauplemise järelevalve eeskirjad) lisasse⁴.

Liidu liikmesriigid peaksid seega väljendama narkootiliste ainete komisjonis seisukohta, et nad toetavad metüül- α -fenüülatsetoatsetaadi (MAPA) lisamist konventsiooni I nimekirja.

Konventsiooni nimekirjade muutmine mõjutab otseselt liidu õiguse kohaldamisala narkootikumide lähteainete kontrolli valdkonnas, kuna konventsiooni nimekirjadesse lisatud ained tuleb inkorporeerida liidu õigusesse. Komisjon on selle tagamiseks volitatud võtma vastu delegeeritud õigusakte.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõike 9 kohaselt võetakse vastu otsused, millega kehtestatakse „lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku“.

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõiget 9 kohaldatakse olenemata sellest, kas liit on asjaomase organi liige või asjaomase lepingu osaline⁵.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel õiguslikud tagajärjed. See hõlmab ka selliseid vahendeid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, kuid mis „võivad otsustavalt mõjutada liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“⁶.

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Narkootiliste ainete komisjon on loodud narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooniga.

Akt, mille narkootiliste ainete komisjon peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatud akt on vastavalt narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni artiklile 12 rahvusvahelise õiguse alusel siduv. Kavandatud akt on õigusliku toimega ja võib otsustavalt mõjutada järgmiste ELi õigusaktide sisu: nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 111/2005, millega kehtestatakse ühenduse ja kolmandate riikide vahelise narkootikumide lähteainetega kauplemise järelevalve eeskirjad, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 273/2004 narkootikumide lähteainete kohta. Põhjus on selles, et konventsiooni nimekirjade muutmine mõjutab otseselt liidu õiguse kohaldamisala

⁴ Nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 111/2005, millega kehtestatakse ühenduse ja kolmandate riikide vahelise narkootikumide lähteainetega kauplemise järelevalve eeskirjad (ELT L 22, 26.1.2005, lk 1), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 273/2004 narkootikumide lähteainete kohta (ELT L 47, 18.2.2004, lk 1).

⁵ Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punkt 64.

⁶ Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

narkootikumide lähteainete kontrolli valdkonnas, kuna konventsiooni nimekirjadesse lisatud ained tuleb inkorporeerida liidu õigusesse.

Kavandatud aktiga ei täiendata ega muudeta kõnealuse lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seega on kavandatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning ühte neist võib pidada peamiseks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, mis on nõutav tulenevalt peamisest või ülekaalukast eesmärgist või valdkonnast.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatud akti peamine eesmärk ja sisu on seotud ühise kaubanduspoliitikaga.

Seega on kavandatud otsuse materiaalõiguslik alus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 207.

4.3. Järeldus

Kavandatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikkel 207 koostoimes artikli 218 lõikega 9.

5. KAVANDATUD AKTI AVALDAMINE

Kuna narkootiliste ainete komisjoni aktiga muudetakse ÜRO narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase konventsiooni nimekirju, on asjakohane avaldada see akt pärast vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

narkootiliste ainete komisjoni 63. istungjärgul Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta seoses ainete lisamisega narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase ÜRO konventsiooni I nimekirjas loetletud ainete hulka

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 207 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastane Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1988. aasta konventsioon (edaspidi „konventsioon“) jõustus 11. novembril 1990 ning see sõlmiti Euroopa Majandusühenduse nimel nõukogu otsusega 90/611/EMÜ⁷.
- (2) Vastavalt konventsiooni artikli 12 lõigetele 2–7 võidakse lisada aineid konventsiooni nimekirjadesse, milles on loetletud narkootikumide lähteained.
- (3) Narkootiliste ainete komisjon peaks oma 2. märtsist kuni 6. märtsini 2020 Viinis toimuval 63. istungjärgul tegema otsuse ühe uue aine lisamise kohta konventsiooni nimekirjadesse.
- (4) On asjakohane määrata kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel narkootiliste ainete komisjonis, kuna kõnealune otsus on liidu jaoks siduv ja võib otsustavalt mõjutada liidu õigusnormide sisu, eelkõige järgmisi õigusakte: nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 111/2005, millega kehtestatakse liidu ja kolmandate riikide vahelise narkootikumide lähteainetega kauplemise järelevalve eeskirjad⁸, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 273/2004 narkootikumide lähteainete kohta⁹.
- (5) Vastavalt rahvusvahelise narkootikumide kontrolli komitee hinnangule kasutatakse ainet metüül- α -fenüülatsetoatsetaati (MAPA) sageli amfetamiini ja metamfetamiini ebaseaduslikuks valmistamiseks. On tõendeid selle kohta, et kõnealuste narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku valmistamise maht ja ulatus kujutavad tõsist ohtu rahvatervisele või põhjustavad tõsiseid sotsiaalseid probleeme, ning see annab alust rakendada nende ainete suhtes rahvusvahelist kontrolli. Amfetamiini ja metamfetamiini ebaseaduslik valmistamine põhjustab liidus märkimisväärsed rahvatervisega seotud ja sotsiaalseid probleeme. Metüül- α -fenüülatsetoatsetaadi (MAPA) ebaseadusliku ringlusega seotud juhtumeid esineb üha rohkem ja üha

⁷ EÜT L 326, 24.11.1990, lk 56.

⁸ ELT L 22, 26.1.2005, lk 1.

⁹ ELT L 47, 18.2.2004, lk 1.

sagedamini ning liidus tegutsevad kuritegelikud organisatsioonid ekspordivad amfetamiini ja metamfetamiini ebaseaduslikult ka kolmandatesse riikidesse.

- (6) Liidu seisukoha peavad esitama liidu liikmesriigid, kes on narkootiliste ainete komisjoni liikmed,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Narkootiliste ainete komisjoni 63. istungjärgul liidu nimel võetav seisukoht on järgmine:

– konventsiooni I nimekirja tuleb lisada metüül- α -fenüülatsetoatsetaat (MAPA).

Artikkel 2

Artiklis 1 osutatud seisukoha esitavad liidu liikmesriigid, kes on narkootiliste ainete komisjoni liikmed.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*